ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 6ης Απριλίου 1995 *

Στην υπόθεση C-310/93 P,

BPB Industries plc, εταιρία αγγλικού δικαίου, με έδρα το Slough (Ηνωμένο Βασίλειο),

και

British Gypsum Ltd, επιχείρηση αγγλικού δικαίου, με έδρα το Nottingham (Ηνωμένο Βασίλειο),

εκπροσωπούμενες από τους Michel Waelbroeck και Denis Waelbroeck, δικηγόρους Βρυξελλών, και τον Gordon Boyd Buchanan Jeffrey, solicitor, με αντίκλητους στο Λουξεμβούργο τους δικηγόρους Arendt και Medernack, 8-10, rue Mathias Hardt,

αναιρεσείουσες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε την 1η Απριλίου 1993 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

τμήμα) στην υπόθεση T-65/89, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. II-389), και με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Julian Currall, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

υποστηριζόμενη από την

Iberian UK Ltd, πρώην **Iberian Trading (UK) Ltd,** εταιρία αγγλικού δικαίου, με έδρα το Λονδίνο, εκπροσωπούμενη από τους John E. Pheasant και Simon W. Polito, solicitors, με αντίκλητους στο Λουξεμβούργο τους δικηγόρους Loesch και Wolter, 11, rue Goethe,

παρεμβαίνουσα,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. A. Schockweiler, πρόεδρο τμήματος, P. J. G. Kapteyn (εισηγητή), G. F. Mancini, K. N. Κακούρη και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Ιουνίου 1993, οι εταιρίες BPB Industries plc και British Gypsun Ltd (στο εξής: BPB και BG) υπέβαλαν δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως της 1ης Απριλίου 1993 στην υπόθεση T-65/89, BPB Industries και British Gypsun κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. II-389, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή που είχαν ασκήσει με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως 89/22/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.900, BPB Industries PLC, ΕΕ 1989, L 10, σ. 50, διορθωτικό στο ΕΕ 1989, L 52, σ. 42, στο εξής: απόφαση), και τις καταδίκασε στα δικαστικά έξοδα.

2 Με την προσβαλλομένη απόφαση το Πρωτοδικείο προβαίνει στις ακόλουθες διαπιστώσεις (σκέψεις 2 έως 10):

— Η BPB είναι η εταιρία βρετανικού holding ομίλου που ελέγχει το μισό περίπου της παραγωγικής ικανότητας γυψοσανίδων στην Κοινότητα και

της οποίας ο καθαρός κύκλος εργασιών ανήλθε σε 1,116 δισεκατομμύρια ECU για τη χρήση που λήγει τα τέλη Μαρτίου 1987. Στη Μεγάλη Βρετανία η BPB δρα, στους τομείς του οικοδομικού γύψου και των γυψοσανίδων, κυρίως μέσω θυγατρικής την οποία ελέγχει κατά 100 %, την BG. Στην Ιρλανδία τα προϊόντα με βάση τον γύψο, ειδικότερα ο οικοδομικός γύψος και οι γυψοσανίδες, κατασκευάζονται από την ιρλανδική θυγατρική της BPB, την Gypsum Industries plc, η οποία εφοδιάζει την αγορά της Ιρλανδίας καθώς και, μέσω της BG, την αγορά της Βορείου Ιρλανδίας.

— Στη Μεγάλη Βρετανία η BG παράγει γυψοσανίδες σε οκτώ εργοστάσια που βρίσκονται στα Midlands, στη Νοτιοανατολική και στη Βόρεια Αγγλία. Η BPB εφοδιάζει κανονικά τη βρετανική αγορά με γυψοσανίδες από εργοστάσια που βρίσκονται στη Μεγάλη Βρετανία, ενώ οι μονάδες της στην Ιρλανδία εξυπηρετούν την Ιρλανδία και τη Βόρεια Ιρλανδία.

— Οι γυψοσανίδες που χρησιμοποιούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία διανέμονται, σχεδόν στο σύνολό τους, από χονδρεμπόρους (στο εξής: έμποροι). Το σύστημα των εμπόρων επιτρέπει να εξασφαλιστεί μια δραστήρια αλυσίδα διανομής για τις οικοδομικές επιχειρήσεις. Εξάλλου, οι έμποροι αναλαμβάνουν τους κινδύνους των πιστώσεων που παρέχουν στις επιχειρήσεις. Κατά την περίοδο για την οποία πρόκειται παρατηρήθηκε τάση συγκεντρώσεως στους εμπόρους.

— Πριν από το 1982 δεν υπήρχαν τακτικές εισαγωγές γυψοσανίδων στη Μεγάλη Βρετανία. Το έτος αυτό η Lafarge UK Ltd (στο εξής: Lafarge), εταιρία του γαλλικού ομίλου Lafarge Coppée, άρχισε να εισάγει γυψοσανίδες κατασκευασμένες στη Γαλλία. Η Lafarge αύξησε βαθμηδόν τις εισαγωγές της. Εντούτοις, λόγω δυσχερειών εφοδιασμού οφειλόμενες στην εξάρτηση από τη μονάδα κατασκευών που βρίσκεται στη Γαλλία, η Lafarge δεν ήταν σε θέση να εφοδιάζει κανονικά μεγάλο αριθμό πελατών.

— Τον Μάιο του 1984, η Iberian Trading UK Lt (στο εξής: Iberian) άρχισε να εισάγει γυψοσανίδες κατασκευαζόμενες στην Ισπανία από την Española de Placas de Yeso. Οι τιμές της ήταν κατώτερες από τις τιμές της BG, η δε διαφορά κυμαινόταν γενικά από 5 έως 7 %, μολονότι παρατηρήθηκαν και

ορισμένες σημαντικότερες διαφορές τιμών. Το φάσμα των προϊόντων που διέθετε η Iberian περιοριζόταν σε γυψοσανίδες περιορισμένου αριθμού διαστάσεων, μεταξύ των προτύπων που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση. Εξάλλου, η Iberian συνάντησε επίσης, σε διάφορες περιπτώσεις, δυσχέρειες εφοδιασμού.

— Το 1985 και το 1986 η BG προμήθευσε περίπου του 96 % των γυψοσανίδων που πωλήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ η Lafarge και η Iberian μοιράστηκαν το υπόλοιπο της αγοράς.

— Στις 17 Ιουνίου 1986, η Iberian απηύθυνε αίτηση στην Επιτροπή ζητώντας να διαπιστώσει, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), παραβάσεις του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ στις οποίες υπέπεσε η BPB. Στις 3 Δεκεμβρίου 1987 η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία, υπό τους όρους που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.

— Αφού έδωσε στις επιχειρήσεις την ευκαιρία να απαντήσουν στις αιτιάσεις που έγιναν από αυτήν δεκτές, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 και του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, σχετικά με τις ακροάσεις που προβλέπει το άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37), και μετά γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 5 Δεκεμβρίου 1988, την επίδικη απόφαση.

3 Το διατακτικό της αποφάσεως αυτής είναι το ακόλουθο:

«*Άρθρο 1*

Από τον Ιούλιο 1985 μέχρι τον Αύγουστο 1986, η British Gypsum Ltd παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης ΕΟΚ, προβαίνοντας σε κατάχρηση της δεσπόζουσας

θέσης που κατείχε για τον εφοδιασμό γυψοσανίδων στη Μεγάλη Βρετανία, μέσω σχεδίου πληρωμών σε εμπορικές οικοδομικές επιχειρήσεις οι οποίες είχαν συμφωνήσει να αγοράζουν γυψοσανίδες αποκλειστικά από την British Gypsum Ltd.

Άρθρο 2

Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο 1985, η British Gypsum Ltd παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης ΕΟΚ, εφαρμόζοντας πολιτική που ευνοούσε πελάτες που δεν διακινούσαν εισαγόμενες γυψοσανίδες και προβλέποντας σειρά προτεραιότητας για τον εφοδιασμό οικοδομικού επιχρίσματος σε περιόδους καθυστέρησης της ημερομηνίας παράδοσης για το προϊόν αυτό, η οποία συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης της για τον εφοδιασμό της αγοράς γυψοσανίδων στη Μεγάλη Βρετανία.

Άρθρο 3

Η BPB Industries plc, μέσω της θυγατρικής της British Gypsum Ltd, παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης ΕΟΚ, προβαίνοντας σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που κατείχε για τον εφοδιασμό της αγοράς γυψοσανίδων στην Ιρλανδία και Βόρεια Ιρλανδία.

— τον Ιούνιο και Ιούλιο 1985, ασκώντας με επιτυχία πίεση και επιτυγχάνοντας να λάβει τη συμφωνία ενός consortium εισαγωγέων να παραιτηθούν από την εισαγωγή γυψοσανίδων στη Βόρεια Ιρλανδία,

— από τον Ιούνιο μέχρι τον Δεκέμβριο 1985, με σειρά εκπτώσεων στα προϊόντα της BG που προμηθεύονταν οι εμπορικές οικοδομικές επιχειρήσεις στη Βόρεια Ιρλανδία, υπό τον όρο να μη διακινούν εισαγόμενες γυψοσανίδες.

Άρθρο 4

Επιβάλλονται τα ακόλουθα:

— στην British Gypsum Ltd, πρόστιμο ύψους 3 000 000 ECU για τις παραβάσεις του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ που αναφέρονται στο άρθρο 1,

— στην BPB Industries plc, πρόστιμο ύψους 150 000 ECU για τις παραβάσεις του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ που αναφέρονται στο άρθρο 3.

(...)».

4 Επί της προσφυγής που άσκησαν η BPB και η BG κατά της αποφάσεως αυτής εκδόθηκε η προσβαλλομένη απόφαση του Πρωτοδικείου που έχει το ακόλουθο διατακτικό:

«1) Ακυρώνει το άρθρο 2 της αποφάσεως 89/22/ΕΟΚ (...) κατά το μέτρο που αναφέρεται στον Ιούλιο του 1985.

2) Απορρίπτει τα λοιπά αιτήματα της προσφυγής.

(...)».

5 Με την αίτηση αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν τέσσερις κυρίους λόγους αναιρέσεως και έναν επικουρικό.

6 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αφορά την παράβαση των άρθρων 86 και 190 της Συνθήκης ΕΟΚ καθότι το Πρωτοδικείο θεώρησε περιττό να εξετάσει αν η μητρική εταιρία έχει πράγματι τη δυνατότητα επιρροής κατά 100 % επί της θυγατρικής, αλλά έκρινε ότι ο έλεγχος της πρώτης επί της δεύτερης τεκμαίρεται και ότι ο κατά το άρθρο 3 της αποφάσεως καταλογισμός της διαπιστωθείσας παραβάσεως εις βάρος της BPB ήταν επαρκώς αιτιολογημένος.

7 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως αφορά την παράβαση των άρθρων 85, παράγραφος 3, και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι συμφωνίες εφοδιασμού και οι πληρωμές για την προώθηση των πωλήσεων εμπίπτουν στο άρθρο 86 και ότι μια εξαίρεση βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, έστω και αν δικαιολογείται, ουδόλως προδικάζει την εφαρμογή του άρθρου 86.

8 Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως αφορά την παράβαση του άρθρου 86, καθότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι κατά προτεραιότητα παραδόσεις γύψου συνιστούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως.

9 Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως αφορά την παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας, καθότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η άρνηση της Επιτροπής να κοινοποιήσει στις προσφεύγουσες ορισμένα έγγραφα, επικαλούμενη τον εμπιστευτικό τους χαρακτήρα, δεν ήταν εν προκειμένω ικανή να επηρεάσει τη νομιμότητα της αποφάσεως.

10 Επικουρικώς, οι αναιρεσείουσες ζητούν τη μείωση των επιβληθέντων προστίμων.

Επί των τριών πρώτων λόγων αναιρέσεως

11 Για τους λόγους που εκθέτει στις παραγράφους 20 έως 31, 42 έως 69 και 76 έως 86 των προτάσεών του ο γενικός εισαγγελέας, ο πρώτος, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

12 Με τον υπό κρίση λόγο αναιρέσεως οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι η διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής εξελίχθηκε χωρίς να παραβιαστούν τα δικαιώματα άμυνας.

13 Συγκεκριμένα, οι αναιρεσείουσες υποστήριξαν ενώπιον του Πρωτοδικείου (σκέψη 21 της προσβαλλομένης αποφάσεως) ότι η απόφαση πρέπει να ακυρωθεί αφού η Επιτροπή δεν τους κοινοποίησε όλα τα κρίσιμα έγγραφα που ήταν στην κατοχή της, η δε παράλειψη αυτή τους επέφερε σοβαρή βλάβη.

14 Για να καταλήξει στην κρίση ότι η διοικητική διαδικασία εξελίχθηκε χωρίς να παραβιαστούν τα δικαιώματα άμυνας, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι η Επιτροπή ανέλαβε την υποχρέωση με τη *Δωδέκατη Έκθεση επί της πολιτικής αντα-*

γωνισμού (σ. 40 και 41) να τηρεί ορισμένους κανόνες όσον αφορά την πρόσβαση στον φάκελο σε υποθέσεις ανταγωνισμού, συνήγαγε δε το ίδιο με την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψεις 53 και 54), ότι η Επιτροπή έχει «την υποχρέωση να καθιστά προσιτά στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, όλα τα έγγραφα είτε προς απόδειξη είτε προς απόκρουση της κατηγορίας τα οποία έχει συλλέξει κατά τη διοικητική εξέταση, με εξαίρεση τα καλυπτόμενα από το επαγγελματικό απόρρητο άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες» (σκέψη 29 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

15 Υπενθύμισε εξάλλου ότι, με την απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1992, T-10/92, T-11/92, T-12/92 και T-15/92, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-2667, σκέψη 38), έκρινε ότι «η διαδικασία προσβάσεως στον φάκελο, στις υποθέσεις ανταγωνισμού, έχει ως σκοπό να μπορέσουν οι αποδέκτες μιας ανακοινώσεως αιτιάσεων να λάβουν γνώση των αποδεικτικών στοιχείων που περιέχει ο φάκελος της Επιτροπής, για να μπορέσουν να λάβουν θέση αποτελεσματικά στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή, στην ανακοίνωση των αιτιάσεών της, βάσει των στοιχείων αυτών» (σκέψη 30 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

16 Στη συνέχεια το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες δεσμεύσεις που ανέλαβε η Επιτροπή, η ανακοίνωση των αιτιάσεων προς τις αναιρεσείουσες περιελάμβανε συνημμένως ανακεφαλαιωτικό πίνακα όλων των 2 095 σχετικών που αποτελούσαν τον φάκελο της Επιτροπής, με τη διευκρίνιση για κάθε στοιχείο ή ομάδα στοιχείων αν ήταν προσιτό στις αναιρεσείουσες, και προσδιόριζε έξι κατηγορίες εγγράφων τα οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να κοινοποιήσει: πρώτον, τα αμιγώς εσωτερικού χαρακτήρα έγγραφα της Επιτροπής· δεύτερον, ορισμένη αλληλογραφία με τρίτες επιχειρήσεις· τρίτον, ορισμένη αλληλογραφία με τα κράτη μέλη· τέταρτον, ορισμένες δημοσιευθείσες μελέτες και πληροφορίες· πέμπτον, ορισμένες εκθέσεις ελέγχων· έκτον, την απάντηση σε αίτηση πληροφοριών κατά την έννοια του άρθρου 11 του κανονισμού 17 (σκέψεις 31 και 32 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

17 Κατόπιν αυτών, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 33, ότι

«από την έρευνα αυτή προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να παραπονεθούν λυσιτελώς ότι η Επιτροπή δεν κατέστησε προσιτά ορισμένα έγγραφα αμιγώς εσωτερικού χαρακτήρα για τα οποία έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο ότι δεν έπρεπε να ανακοινωθούν. Η ίδια λύση πρέπει να γίνει δεκτή και για την αλληλογραφία με τα κράτη μέλη. Το αυτό ισχύει και για τις μελέτες και τα δημοσιευθέντα έγγραφα. Η ίδια λύση πρέπει να γίνει δεκτή και όσον αφορά τις εκθέσεις ελέγχων, την απάντηση σε αίτηση παροχής πληροφοριών που έστειλε η Επιτροπή ή ορισμένη αλληλογραφία με τρίτες επιχειρήσεις, στην οποία μπορούσε η Επιτροπή θεμιτώς να αρνηθεί την πρόσβαση στηριζόμενη στον εμπιστευτικό της χαρακτήρα. Πράγματι, η επιχείρηση-αποδέκτης ανακοινώσεως αιτιάσεων, που βρίσκεται σε δεσπόζουσα θέση στην αγορά, μπορεί, από το γεγονός αυτό, να λάβει ανταποδοτικά μέτρα κατά μιας ανταγωνιστικής επιχειρήσεως, ενός προμηθευτή ή ενός πελάτη, που συνεργάστηκε στην έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή. Τέλος, για τον ίδιο λόγο, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να υποστηρίξουν ότι κακώς τους γνωστοποιήθηκε μερικώς μόνο (στοιχεία 1 έως 233) η καταγγελία της οποίας επελήφθη η Επιτροπή, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17. Κατ' ακολουθία, η άρνηση της Επιτροπής να κοινοποιήσει στις προσφεύγουσες τα έγγραφα αυτά δεν μπορεί, στην προκειμένη περίπτωση, να επηρεάσει τη νομιμότητα της αποφάσεως».

18 Στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, πρώτον, ότι εσφαλμένα το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή τήρησε την υποχρέωσή της να επιτρέπει την πρόσβαση σε όλα τα αποδεικνύοντα ή αποκρούοντα την κατηγορία έγγραφα που περιέχουν οι φάκελοί της και τα οποία δεν έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα.

19 Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, δεύτερον, ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να εξετάσει το ίδιο τα έγγραφα του φακέλου.

20 Τρίτον, οι αναιρεσείουσες αμφισβητούν την κρίση του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή θεμιτώς αρνήθηκε την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα με τη μοναδική και ανεπαρκή αιτιολογία ότι, σε περίπτωση κοινοποιήσεώς τους, υπήρχε κίνδυνος να ληφθούν ανταποδοτικά μέτρα κατά του προσώπου που παρέσχε τα σχετικά στοιχεία. Κατά τις αναιρεσείουσες, η κατηγορηματική άρνηση της γνωστοποιήσεως οποιουδήποτε από τα στοιχεία που περιέχονται σε ένα έγγραφο μη κατά κυριολεξία εμπιστευτικό συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

21 Για να εξεταστεί το βάσιμο του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως πρέπει να σημειωθεί πρώτον ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας επιβάλλει, μεταξύ άλλων, να είναι σε θέση η ενδιαφερομένη επιχείρηση να καταστήσει κατά πρόσφορο τρόπο γνωστή την άποψή της σχετικά με τα έγγραφα που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για να στηρίξει τον ισχυρισμό της ότι υπάρχει παράβαση (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 7).

22 Σημειωτέον εν συνεχεία ότι οι αναιρεσείουσες δεν υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο αγνόησε την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, κρίνοντας ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να επιτρέψει την πρόσβαση σε εσωτερικού χαρακτήρα έγγραφα και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες. Προσάπτουν απλώς στο Πρωτοδικείο ότι αγνόησε την αρχή αυτή κρίνοντας ότι τα έγγραφα που μνημονεύονται στη σκέψη 33 της προσβαλλομένης αποφάσεως ανήκαν στις συγκεκριμένες κατηγορίες των εγγράφων που δεν μπορούσαν να γνωστοποιηθούν ή, τουλάχιστον, ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς την κρίση αυτή.

23 Τέλος, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 125 των προτάσεών του, οι αναιρεσείουσες δεν επέκριναν ενώπιον του Πρωτοδικείου το γεγονός ότι δεν τους κοινοποιήθηκε κάποιο επιβαρυντικό στοιχείο, αλλά το ότι τα έγγραφα που δεν τους κοινοποιήθηκαν μπορούσαν να είναι χρήσιμα για την επιχειρηματολογία τους. Συγκεκριμένα, υποστήριξαν ότι το ορθό κριτήριο για τη μη γνωστοποίηση ενός εγγράφου είναι ο εμπιστευτικός του χαρακτήρας και όχι η ενδεχομένη χρήση του από την Επιτροπή (σκέψη 22 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

24 Πρέπει επομένως να εξεταστεί αν το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι τα μη γνωστοποιηθέντα έγγραφα ανήκαν στις κατηγορίες σχετικών εγγράφων που η Επιτροπή νομίμως μπορεί να αρνηθεί να κοινοποιήσει λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα τους.

25 Σχετικά με την άρνηση της κοινοποιήσεως στις αναιρεσείουσες των αμιγώς εσωτερικού χαρακτήρα εγγράφων της Επιτροπής, της αλληλογραφίας με τα κράτη μέλη καθώς και των δημοσιευμένων μελετών και πληροφοριών, αρκεί να σημειωθεί ότι, αφενός, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι τα έγγραφα των δύο πρώτων κατηγοριών είχαν εμπιστευτικό χαρακτήρα και ότι, αφετέρου, τα έγγραφα της τελευταίας κατηγορίας ήσαν εξ ορισμού προσιτά στις αναιρεσείουσες.

26 Τέλος, όσον αφορά την αλληλογραφία με τρίτες επιχειρήσεις και την απάντηση σε αίτηση παροχής πληροφοριών, πρέπει να σημειωθεί ότι μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά έχει τη δυνατότητα να λάβει ανταποδοτικά μέτρα κατ' ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, προμηθευτών ή πελατών που συνεργάστηκαν στην έρευνα της Επιτροπής. Επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, οι τρίτες επιχειρήσεις που παραδίδουν στην Επιτροπή, στο πλαίσιο ερευνών που διεξάγει αυτή, έγγραφα για τα οποία φρονούν ότι η παράδοσή τους θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή για αντίποινα εις βάρος τους δεν μπορούν να το πράξουν παρά μόνο γνωρίζοντας ότι θα ληφθεί υπόψη το αίτημά τους για τήρηση της εμπιστευτικότητας.

27 Επομένως, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι η Επιτροπή βασίμως αρνήθηκε τη γνωστοποίηση των εγγράφων αυτών επικαλούμενη τον εμπιστευτικό χαρακτήρα τους.

28 Τέλος, όσον αφορά τις εκθέσεις ελέγχων, οι αναιρεσείουσες αναγνωρίζουν με την αίτηση αναιρέσεως ότι αυτές αφορούν ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν σε τρίτες επιχειρήσεις. Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι τα έγγραφα που ενδέ-

χεται να αποκαλύψουν παραβάσεις τρίτων, και μάλιστα άσχετες με τη συγκεκριμένη υπόθεση, είναι προφανές ότι δεν μπορούν να κοινοποιηθούν στις αναιρεσείουσες.

29 Σχετικά με την αιτίαση που διατύπωσαν οι αναιρεσείουσες, ότι δηλαδή το Πρωτοδικείο δεν αιτιολόγησε επαρκώς την κρίση του σχετικά με την άρνηση της Επιτροπής να τους γνωστοποιήσει τα προαναφερθέντα έγγραφα, πρέπει να σημειωθεί ότι οι ισχυρισμοί τους περί ενδεχομένης παραβιάσεως των δικαιωμάτων άμυνας προβάλλονται «μόνο διστακτικά και υποθετικά», όπως διαπιστώνει το Πρωτοδικείο στη σκέψη 35 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

30 Λαμβανομένης υπόψη της διαπιστώσεως αυτής, η συλλογιστική της προσβαλλομένης αποφάσεως όπως συνοψίζεται ανωτέρω (σκέψεις 14 έως 17) δείχνει σαφώς το σκεπτικό που ακολούθησε το Πρωτοδικείο για να απορρίψει τους ισχυρισμούς αυτούς. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν ευσταθεί εξάλλου η αιτίαση που διατυπώνουν οι αναιρεσείουσες κατά του Πρωτοδικείου, ότι δηλαδή εξέτασε τη φύση των επιδίκων εγγράφων κατά τρόπο γενικό, ενώ όφειλε το ίδιο να εξετάσει κάθε συγκεκριμένο έγγραφο που δεν γνωστοποιήθηκε, προκειμένου να ελέγξει τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή για να αρνηθεί την κοινοποίησή τους.

31 Τέλος, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι δεν έκρινε ότι η Επιτροπή όφειλε να θέσει στη διάθεσή τους τουλάχιστον μη εμπιστευτικές περιλήψεις ορισμένων εγγράφων.

32 Απορριπτέα είναι και αυτή η αιτίαση. Συγκεκριμένα, δεν αποδεικνύεται ούτε ότι οι αναιρεσείουσες ζήτησαν τέτοιες περιλήψεις ούτε ότι θα ήταν δικαιολογημένο ένα τέτοιο αίτημα.

33 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι αναιρεσείουσες αβασίμως υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας και κατά συνέπεια ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του επικουρικού λόγου αναιρέσεως

34 Σχετικά με τον επικουρικώς προβαλλόμενο λόγο αναιρέσεως, αρκεί να σημειωθεί ότι όταν το Δικαστήριο αποφαίνεται επί νομικών ζητημάτων στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως δεν πρέπει να υποκαθιστά, για λόγους επιείκειας, την κρίση του στην κρίση του Πρωτοδικείου, αποφαινομένου κατά πλήρη δικαιοδοσία, επί του ύψους των προστίμων που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις, οι οποίες παραβιάζουν το κοινοτικό δίκαιο.

35 Επειδή δεν έγινε δεκτός κανένας λόγος αναιρέσεως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

36 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας που διέπει την εκδίκαση των αιτήσεων αναιρέσεως βάσει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επειδή οι αναιρεσείουσες ηττήθηκαν πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα περιλαμβανομένων και των εξόδων της παρεμβαίνουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τις αναιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα περιλαμβανομένων και των εξόδων της παρεμβαίνουσας.

Schockweiler Kapteyn Mancini

Κακούρης Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Απριλίου 1995.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

F. A. Schockweiler